

РЕШЕНИЕ

№ 6622

гр. София, 21.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Гюлсевер Сали

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Татяна Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20221100509636 по описа за 2022 година

Производството по делото е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 3242 от 11.04.2022 г. на СРС по гр. д. № 58551/2021 г., 120 състав, е частично уважен предявеният от „К.Й.“ ООД, ЕИК ****, с адрес: град Хасково, ул. „****“, представлявано от В.М.Й., чрез Единолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ****, с адрес: гр. София, ж.к. ****, представлявано от Д. М. М. против А. Х. К., ЕГН *****, гр. София, ул. **** чрез адвокат В.С. и Д. А. А., ЕГН *****, гр. София, ж.к. „Редута“, ул. **** чрез адвокат Н. И., и двамата със съдебен адрес: гр. София, ул. ****, офис партер, че ответниците дължат солидарно на ищеца сумата от 5 000 лева, представляваща главница по Запис на заповед от 14.04.2020 год., ведно със законната лихва от 24.06.2021 год. до изплащане на вземането, на основание чл.422 вр. чл.415 ГПК вр. чл.538, ал.1 от ТЗ, като са ОТХВЪРЛЕНИ исковите за сумата над този размер и до пълния такъв от 9 523,76 лева, като неоснователни. Съобразно изхода на спора и уважената, респ. отхвърлената част от исковите, съдът е разпределил отговорността за разноски между страните по делото.

Срещу решението в срока по чл.259 от ГПК е подадена въззивна жалба от ищеца в частта, с която са отхвърлени исковите до пълния предявен размер от 9 523,76 лева. Счита решението за неправилно и необосновано, като излага подробни съображения в тази насока. Твърди, че ищецът не е доказал действителността на договора за потребителски кредит, сключен с ответника, досежно съответствието с изискванията за реквизити, формат, шрифт, реквизити и т.н., поради грешно и неточно разпределена доказателствена тежест с доклада по делото. Твърди, че задължението си в тази насока, съдът е изпълнил общо, без да посочва конкретни факти и обстоятелства, които страните следва да докажат. Смята, че първоинстанционния съд не е изпълнил задължението си по силата на служебното начало безспорно да установи фактическата обстановка по делото, като по – конкретно сочи, че неправилно не е осъществил правомощието си да назначи служебна експертиза по спорните въпроси, в конкретния случай относно шрифта на договора. В тази връзка се позовава на

разпоредбата на чл.266, ал.3 от ГПК за да обоснове допустимостта на назначаване на съдебна експертиза и в производството пред въззивната инстанция. Необоснован е извода и за неразбираемост на договора за потребителски кредит по отношение на потребителя. Моли съда да отмени решението в обжалваната му част, като вместо това постанови ново решение, с което да уважи изцяло претенцията на ищеца. Претендира разноски.

В срока по чл.259, ал.1 от ГПК въззивни жалби срещу решението в осъдителната му част, подават ответниците по делото, осъдени солидарно да заплатят сумата от 5000 лева. Считат първоинстанционното решение за недопустимо, като излагат подробни съображения в тази насока. Поддържат заявеното още с отговорите на исковата молба оспорване на основанието, на което се твърди, че се дължи, като според жалбоподателите същото е договора за заем, а не запис на заповед както се твърди от ищеца, респ. се приема от съда в постановеното решение. Оспорват дължимостта на сумата, като в подкрепа на възражението си посочват съдебна практика по въпроса. Молят съда да отхвърли решението в обжалваната част като недопустимо и незаконосъобразно, като постановят ново, с което претенцията на ищеца да бъде изцяло отхвърлена. Претендира разноски.

Пред настоящата въззивна инстанция са заявени доказателствени искания от ищеца във връзка с чл.266, ал.3 ГПК, като иска назначаване на съдебна експертиза по въпросите, въз основа на които е обявен за недействителен договора за потребителски кредит. Съдът намира от фактическа страна следното:

Предявена е Искова молба вх. № 68540 от 13.10.2021 г. от „К.Й.“ ООД, ЕИК *****, с адрес: град Хасково, ул. „****“, представлявано от В.М.Й., чрез Единолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ *****, с адрес : гр. София, ж.к. *****, представлявано от Д. М. М. против А. Х. К., ЕГН *****, гр. София, ул. ***** чрез адвокат В.С. и Д. А. А., ЕГН *****, гр. София, ж.к. „Редута“, ул. ***** чрез адвокат Н. И., и двамата със съдебен адрес: гр. София, ул. *****, офис партер, с която е предявен положителен установителен иск по чл. 422 вр. с чл. 415 ГПК във връзка с чл. 538, ал. 1 от ТЗ - за признаване за установено между страните, че ответниците дължат на ищцовото дружество при условията на солидарност сумата от 9523. 76 лв., представляваща вземане по Запис на заповед от 14.04.2020 г., ведно със законната лихва от 24.06.2021 г. до изплащане на вземането.

В исковата молба се твърди, че на 14.04.2020 г. А. Х. К. е подписал в полза на ищеца Запис на заповед, с която се е задължил да му заплати сумата от 10368. 00 лв. В качеството си на поръчител при условията на солидарна отговорност за задължението се е задължила ответницата Д. А. А.. Сочи, че записът на заповед отговаря на формалните изисквания на закона и представлява годно основание за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 417 от ГПК. Сочи, че е депозирано заявление по чл. 417 от ГПК пред СРС, като искането е уважено. В заявлението е претендирана сумата от 9523. 76 лв., ведно със законната лихва от датата на депозиране на заявлението и разноските по заповедното производство. Въз основа на издадените по ч. гр. д. № 36810/2021 г. на СРС, 120 състав заповед за изпълнение и изпълнителен лист, било образувано изпълнително дело № 441/2021 г. по описа на ЧСИ К.. След депозиране на възражение в законоустановения срок, ищецът предявил иск за установяване на вземането си. Моли съда да уважи иска и да му присъди разноски.

Ответната страна е депозирала отговора на исковата молба в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК. Сочи, че процесният запис на заповед обезпечава изпълнението на друга сделка – договор за заем, сключен между ищеца и А. Х. К., по който ответницата Д. А. А. е поръчител. Счита, че цитирания договор за заем е нищожен в частта, в която са уредени лихвите, поради противоречие с добрите нрави и поради това, че е сключен при неспазване на нормите на чл. 11, т. 9, т. 10 от ЗПК във връзка с чл. 22 от ЗПК. Оспорва начисления лихвен процент по процесния договор за заем, като твърди, че същият е неправомерно завишен и е в противоречие с добрите нрави. Изложени са множество съображения за неоснователност на исковата молба. Счита договорът за заем за недействителен. Моли съда

да отхвърли иска и да му присъди разноски.

По отношение правилността на решението във връзка с наведените във въззивната жалба оплаквания по съществото на спора настоящият състав на въззивния съд намира следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Съдът намира обжалваното решение за валидно.

Пред настоящата въззивна инстанция не са ангажирани нови доказателства по смисъла на чл. 266 от ГПК, които да променят така приетата за установена от първоинстанционния съд фактическа обстановка. В тази връзка в мотивите на настоящия съдебен акт не следва да се преповтарят отново събраните в първата съдебна инстанция доказателства, които са обсъдени правилно, като са преценени релевантните за спора факти и обстоятелства.

По правилността на съдебното решение въззивният съд приема следното:

В производството по иск по чл. 422 ГПК ищецът следва да доказва факта, от който произтича вземането му, а не ответникът да доказва, че няма вземане, тъй като се касае за положителен установителен иск за съществуване на вземането, който се предявява от кредитора след възражение от длъжника и в това производство по същество се установява дали вземането съществува и/или дали е изискуемо.

От представената в оригинал Запис на заповед се установява, същата да съдържа задължителни реквизити по чл. 535 ТЗ, а именно платец и поемател, дата и място на издаване, място на плащане, както и размер на поетото задължение; ясно е посочено волята на страните и в частност на издателя - поема задължение да плати при представяне на записа на заповед на точно определен падеж, посочената в документа сума.

Видно от представения запис на заповед, същия съдържа всички реквизити, изискуеми съгласно чл. 535 ТЗ, т. е. от външна страна записът на заповед е редовен, което сочи, че отразените в него волеизявления са направени. Записът на заповед, също така, е подписан от представител на ответника по делото, който е издател на заповедта, което обстоятелство не се оспорва от последния.

Основанието на менителничната сделка не е елемент от нейното съдържание, т. е. за валидността ѝ /включително проявата на правното ѝ действие/ не е необходимо да се докаже обвързаност с каузално правоотношение. Това обаче не означава, че менителничната сделка е лишена от основание. Причина за издаване на записа на заповед винаги съществува и тя се свежда до наличието на каузално правоотношение между издателя и поемателя, с оглед на което се поема менителничното задължение. Каузалното правоотношение съществува паралелно с абстрактното, породено от записа на заповед, като последното най-често е предназначено да улесни или да обезпечи изпълнението на парично задължение, възникнало по силата на каузалното правоотношение.

Според т. 17 от Тълкувателно решение 4/ 2014 г. по тълкувателно дело 4/ 2013 г. на ОСГТК на ВКС предмет на делото в производството по чл. 422, ал. 1 ГПК при предявен иск за установяване на вземане по запис на заповед, въз основа на който е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417, т. 9 ГПК, е съществуването на вземането, основано на записа на заповед. В производството по чл. 422, ал. 1 ГПК ищецът-кредитор, в полза на когото е издадена заповед за изпълнение въз основа на запис на заповед, следва да докаже вземането си, основано на менителничния ефект. Съгласно посоченото тълкувателно решение с въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане или обезпечителния

характер на ценната книга, като в тази хипотеза при преценка основателността на иска по чл. 422, ал. 1 ГПК на изследване подлежи и каузалното правоотношение, доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по запис на заповед. При липса на спор между страните относно наличието на конкретно каузално правоотношение, чието изпълнение е обезпечено с издадения запис на заповед, съдът разглежда заявените от ответника – длъжник релативни възражения, като например: за невъзникване на вземането, за погасяването му или за недействителност на основанията по каузалното правоотношение.

В конкретният случай съдът намира, че по делото безспорно е установено сключването на договора за 3, тъй като е приложен Договор за паричен заем № 995726, въз основа на искане № 129360 от 14.04.2020 г., сключен между ищцовото дружество и ответника А. Х. К. за сумата от 5000 лв., месечен лихвен процент 3.4 %, годишен процент на разходите 49.364 % и срок на договора 24 месеца, с размер на погасителната вноска 308.10 лв. В чл. 3.3. от Договора са посочени всички допускания, при които е изчислен годишния процент на разходите. Към договора е приложен и погасителен план. Представен е и договор за поръчителство, сключен между ищцовото дружество и ответницата Д. А. А.. Приложени са и Общи условия към договора, молба за заем от 14.04.2020 г., декларации. Видно от Стардартния европейски формуляр, фиксираният годишен лихвен процент по договора възлиза на 40.8 %. Представен е и Разходен касов орден, от който е видно, че А. Х. К. е получил сумата от 5000 лв. по отпуснат кредит на 14.04.2020 г. Основателността на предявения установителен иск се обуславя и от установяването на валидно издаден Запис на заповед в полза на ищеца А. Х. К.. В настоящия случай няма спор, че процесният Запис на заповед е валиден, съдържа всички изискуеми от закона реквизити и е с настъпил падеж на 23.03.2016 г.

Следователно, възражението на ответниците относно недължимост на сумата в размер на 5000 лева се явяват неоснователни.

Последователна е съдебната практика по въпроса за действителността на договора за потребителски кредит, като за валидното му сключване са предвидени в закона две възможности, като съобразно предмета на делото, интерес представлява едната хипотеза.

Регламентацията на договора за потребителски кредит се съдържа в Закона за потребителския кредит – ЗПК /Обн., ДВ, бр. 18 от 05.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г. / – чл. 9, като това е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при което потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Формата за действителност на договора за потребителски кредит се счита спазена в две хипотези, като за настоящия случай релевантна е писмената форма, предвидена в разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК – на хартиен или друг траен носител /дефиниция на понятието "траен носител" се съдържа в § 1, т. 10 от ДР на ЗПК/. В съответните разпоредби от закона са посочени и конкретни изисквания, на които същият трябва да отговаря, освен да е в писмена форма. Въззивният съд поддържа приетото в първоинстанционното решение и относно въпроса дали договорът за потребителски кредит е разбираем за потребителя. В частност, преценката относно действителността на процесния договор за потребителски кредит следва да се съобрази както с разпоредбите на Закон за задълженията и договорите, така и с

разпоредбите на Закон за потребителския кредит, при действието на който е сключен договора. Автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора, в т. ч. да уговорят такси и неустойки, е ограничена от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД в две посоки: съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави, което ограничение се отнася както до гражданските сделки, така и за търговските сделки (чл. 288 ТЗ) - виж и задължителните за съдилищата разяснения, дадени с т. 3 от Тълкувателно решение № 1/2009 г. на ВКС по тълк. дело № 1/2009 г., ОСТК.

В случая и от съвкупната преценка на събраните по делото доказателства не правилно е прието, че процесните договорни съглашения не отговарят изцяло на изискванията, съдържащи се в глава III ("Договор за потребителски кредит. Форма и съдържание"), чл. 9 - чл. 11 ЗПК.

Представен по делото е договор за потребителски кредит, който е подписан и от двете страни по договора, заедно с приложими Общи условия, като в случая се спори относно действителността на същия, съобразно изискванията за форма, шрифт и реквизити. Настоящият състав споделя изводите, до които е достигнала първата инстанция, поради което препраща към мотивите на първоинстанционното решение.

Възражението за изпълнение на задължението за разпределяне на доказателствената тежест се явява неоснователно, поради което следва да се остави без уважение. Съображенията за това са, че с Определение от 21.01.2022 год. на СРС, с което е съставен и доклад по делото, в който първото указание на съда, отправено до ищеца е именно във връзка с доказване от същия на „наличието на валидно правоотношение между страните“. Следователно, същото означава ищецът да докаже, че сключеният договор за потребителски кредит е сключен съобразно реда и формата, които законът изисква, като за валидността е от значение съвкупното наличие на всички условия, въведени по отношение на договора, в това число и относно шрифта, след като разпоредбите на приложимия закон свързват с изпълнението на това изискване с последиците на недействителността. От неоснователността на това възражение следва да се определи и като неоснователно направеното искане за допускане на съдебна експертиза за установяване шрифта на договора. Не са налице предпоставките, които да обосноват служебно назначаване на експертиза в случая, тъй като въпросът не е спорен, а ищецът просто не е изпълнил задължението си да установи в цялост валидното сключване на договора за потребителски кредит.

Следователно, предвид гореизложеното, настоящата инстанция споделя извода на първоинстанционния съд относно частичната основателност на предявения установителен иск с правно основание чл.422 ГПК вр.чл.538,ал.1 ТЗ и приемането за установено, че ответниците дължат сумата в уважения от съда размер. Като е достигнал до крайния извод за уважаване на иска, първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено.

По разноските:

Въззиваемият изрично е направил искане във въззивната жалба за присъждане на разноски за въззивното производство.

Предвид изхода на делото, разноски следва да се присъдят само на въззиваемия,

За въззивното производство се полагат разноски както на въззивника, така и на въззиваемия, съобразно уважената, респ. отхвърлената част от въззивната жалба. Видно от съдържанието на отговора на въззивната жалба, въззиваемият претендира заплащането на разноски за адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна адвокатска помощ на основание чл. 38, ал.1, т.2 от ЗА в размер на 400 лева, като представя и списък с разноски.

По изложените мотиви, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 3242 от 11.04.2022 г. на СРС по гр. д. № 58551/2021 г., 120 състав, е частично уважен предявеният от „К.Й.“ ООД, ЕИК ****, с адрес: град Хасково, ул. „****“, представлявано от В.М.Й., чрез Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ****, с адрес : гр. София, ж.к. ****, представлявано от Д. М. М. против А. Х. К., ЕГН *****, гр. София, ул. **** чрез адвокат В.С. и Д. А. А., ЕГН *****, гр. София, ж.к. „Редута“, ул. **** чрез адвокат Н. И., и двамата със съдебен адрес: гр. София, ул. ****, офис партер, че ответниците дължат солидарно на ищеца сумата от 5 000 лева, представляваща главница по Запис на заповед от 14.04.2020 год., ведно със законната лихва от 24.06.2021 год. до изплащане на вземането, на основание чл.422 вр. чл.415 ГПК вр. чл.538, ал.1 от ТЗ, като са ОТХВЪРЛЕНИ исковите за сумата над този размер и до пълния такъв от 9 523,76 лева, като неоснователни..

ОСЪЖДА „К.Й.“ ООД, ЕИК ****, с адрес: град Хасково, ул. „****“, представлявано от В.М.Й., чрез Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ****, с адрес : гр. София, ж.к. ****, представлявано от Д. М. М. да заплати на адвокат В.С. сумата от 400 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна адвокатска помощ на основание чл.78, ал.3 от ГПК вр. с чл. чл. 38, ал.1, т.2 от ЗА.

ОСЪЖДА „К.Й.“ ООД, ЕИК ****, с адрес: град Хасково, ул. „****“, представлявано от В.М.Й., чрез Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ****, с адрес : гр. София, ж.к. ****, представлявано от Д. М. М. да заплати на адвокат Н. И. сумата от 400 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна адвокатска помощ на основание чл.78, ал.3 от ГПК вр. с чл. чл. 38, ал.1, т.2 от ЗА.

Решението подлежи на касационно обжалване в едномесечен срок от връчването му.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____